

Litt om Markhusbygda og Skjepavik

Bjørkestrand, Viskjer, Skålnes, Miljeteig, Sahauen, Hauane, Hagen, Markhusgarden, Klokkaren, Bråtet, Hetleflåt, Flåtene, Vetle Eintveit, Teigland

Kort historie

Markhus vokste frem som et lite bygdesenter etter at hovedgården oppå på Markhus ble delt i 1836. Butikk fikk de her inne fra ca 1900. Det var det året det ble bygd dampskipskai på Havn. Den første butikken lå i det gamle Markhusnaustet på Knutsstø. Senere på Havn og etter hvert oppå ved riksveien. Butikken ble lagt ned da tunnellen kom i 1998. Da hadde familiebedriften gått i arv fra 1905.

På grunn av god havn og gode skoger ble nok Markhus tidlig med i den omfattende handelen med den såkalte skottehandelen.

I bøkene *Skåneviksoga* er det mye spennende lesning om folket som bodde her, men hverdagslivet og enkelthendelser står det ikke så mye om.

En historie som Annemor har fortalt var når bygdefolket i ca 1950 begynte å planlegge bedehus. Besten i Skjepavik var pågangspådriver for å skaffe penger til bedehuset. De første pengene som ble samlet inn var å arrangere såkalte "pakkefester" i ungdomshuset (det gamle ungdomshuset på vei opp til Markhus gardana). Pakkefester innebar at to jenter skulle pakke en korg med mat. Navnet på korgajentene ble levert i lukket konvolutt og auksjonert bort på festen. Auksjonarius var læreren, Lars Miljeteig. Det var spenningen rundt hvem guttene ble sittende til bords med. Jentene fulgte nøye med på ansiktsuttrykket

til guttene når de åpnet konvoluttene og det ble avslørt hvem de "fikk i korjo". Ikke alltid fikk de den de håpet på. Noen ganger prøvde også guttene å bytte bort konvoluttene. Annemor husker bl.a. at Arthur Hansen betalte kr 24,- for en pakke. Dette var i 1951. Han fikk tante Annemor i pakken, som da var 14 år. Han var 24 år og flott og kjekk. Annemor ble kry, men forferdelig flau. Arthur ble etter hvert gift med Liv Markhus (datter til onkel Nils, bestens bror).

Historien om Skjepavik

Besta og besten giftet seg 3. november 1927. De bodde først hos bestens mor på haven (du ser det lille grå huset, med røde karmer). Så kom den store "skreo" på Haven i februar 1928 og da ble huset så ødelagt at de måtte leie rom på loftet hos Severin og Lina "Breidablikk" (i dag Amanda og Ivar). Antakelig først i desember 1928 kunne de flytte inn i eget hus og glede seg til første baby skulle komme. Dessverre gikk det slik at første Johannes døde etter bare 2 timer. Besta sin yngste bror, Georg, lagde en fin liten kiste. Denne ble gravlagt på Åkra kirke, men det er dessverre ingen gravsten etter guten. Besta har fortalt at første Johannes ble lagt kista dagen før vetle julaften. Dette blir 22. desember 1928. Dette var den første sammenkomsten de hadde for familien i Skjepavik. Besta hadde også en eller to aborter etter denne episoden. Hun har fortalt at hun ikke trodde hun kunne få barn etter dette, men gjett om! - hun fikk 9 barn fra hun var 27 til 45 år. "Og papen var med på alle fødslane" sa hun alltid og skrøt av hvor flink han hadde vært.

Besta kom fra Bråtet oppå på Markhus og Besten kom fra Havn. Foreldrene til Besta kjøpte Bråtet tidlig på 1890 tallet. Broren til Besta, Gustav drev gården fra 1928. Han døde i 1970 og da overtok Ingebrigt gården. Oddny, kona til Ingebrigt bor på Bråtet i dag. Besteforeldrene til Besta het Ingrid og Gotskalk, og foreldrene hennes igjen het Tolleiv og Ragnela. Det var Ragnela (fra Viskjer) som var så sterk at hun bar ei dørhelle på 106 kilo på ryggen opp til Saghaugen.

Besten sine foreldre het Johannes og Anna. Johannes var skomaker og sjemann. Han var med i Folgefond forliset i 1908, hvor han klarte å redde seg i land med en ung gutt på ryggen. Han var da 48 år og ble syk etter denne hendelsen. Han døde 1924 64 år gammel. Foreldrene til Johannes (mine tipp olderforeldre) het Nils og Åsa og foreldrene til Nils het Johannes han også. Det var denne Johannes som i 1836 delte hovedbruket oppå på Markhus i 4 deler. Dette blir da min tipp, tipp tipp olderfar